

Audi Dávid

A Katedra folyóirat története (8. rész)

A hatodik korszak: 2010. szeptember – 2012. június (20 szám)

2010 szeptemberétől a Katedrát szerkesztő Póda Erzsébetet Lacza Gergely váltotta. A főszerkesztői posztot továbbra is Hodossy Gyula töltötte be. A szerkesztőbizottságban is történtek változások: a régi tagok közül Bödök Károly, Horák Beáta, Krippel Éva, Rajzák Edit, Szokol Dezső és Jády Mónika maradtak a bizottságban. Sebő Renáta és Spátay Adriana helyét azonban Katona Enikő és Kulcsár Mónika vette át, továbbá három szám erejéig Vajda Katalin neve is felbukkant a szerkesztőbizottság tagjai között. (1., 4., 5. szám).

A hatodik korszak kezdetétől fogva új logóval jelent meg a lap. A logó színekombinációit mindig a címlapon szereplő fotó színeihez igazították. Az előző korszakban beiktatott, az egyes cikkek melletti olvasói réteget jelölő ikonok ebben a korszakban is jelen voltak. A lap terjedelme továbbra is 40 oldal maradt, a XVIII. évfolyam nyolcadik számától tartalomjegyzék került a lap 3. oldalára. Külön pozitívum, hogy amennyiben több rovat cikkei jelentek meg egy adott oldalon, akkor feltüntették minden egyes rovatnak a nevét perjellel elválasztva, pl. *Orvosi szemmel/Szülei szemmel*. Ezelőtt ugyanis gyakran előfordult, hogy csupán egy rovatnév volt feltüntetve a lap tetején, pedig két különböző rovat cikkei szerepeltek az adott oldalon. A rovatok száma a XVIII. évfolyam első számában 28, a negyedik számban elérte a 31-et, a nyolcadik számban pedig mindössze 23 volt. Átlagban tehát emelkedett a rovatok száma az előző korszakhoz képest, ami a lap tematikai sokszínűségére, gazdagodására utalt. Az előző korszakhoz képest a *pszichológus válaszol*, a *Riport*, a *világ iskolái* és az *Irány a középiskola!* rovatok végleg eltűntek a lapból, helyettük új rovatok jelentek meg, pl. *Diákszemmel*, *Pedagógus „betegségek”*, *Stafétabot*.

A *Diákszemmel* és a *Diákvélemény* rovatokban a diákok beszámoltak

különböző versenyekről, valamint a szülő-diák és a tanár-diák kapcsolat problémáiról is megjelentek írások. A *Gyógypedagógia* rovatnak Dömény Andrea volt a szerkesztője, és ebben a témakörben olyan írások születtek, mint például: *A holisztikus együttműködés alapjai* (2010, szeptember, 18). Az *Orvosi szemmel* rovatban a gyermekbetegségekkel foglalkoztak, pl. a fejtetvességről Dr. Rajzák Edit: *Amiről beszélünk kell – Egy bosszantó vérszívó* (2010, szeptember, 13); a *Muzsikáló versek* rovat a hazai verseneklőket kívánta bemutatni, Lacza Gergely interjút készített többek között *Saróka Liliánával* (2011, február, 30–31) és az *Industria duóval* (2011, május, 28–29). A *Stafétabot* megnevezésű rovatban Csicsay Alajos írásait közölte a szerkesztőség, melynek értelmében „a szerzőnek nem titkolt szándéka, hogy interjúi által újabb színes mozaikkép jöjjön létre a szlovákiai magyar iskolahálózatról, a benne tevékenykedő, valamint a rá épülő, Szlovákiában működő felsőfokú oktatási intézmények egyes magyar pedagógusainak életpályájáról. Hogy színesebb legyen a tabló, más szerzőktől is fogunk – leginkább fiatal pedagógusokról írt – portrékat közölni.” (A Katedra szerkesztősége, 2011, szeptember, 8). Tehát a rovat szlovákiai magyar pedagógusokat vagy közismertségnek örvendő személyiségeket kívánt bemutatni. Interjú készült többek között Zirig Árpáddal, Héglí Dusannal és Jakab Istvánnal. Az *Alma mater*ek nevű rovat valójában már létezett *Alma mater* néven. Az előzőekben egy-egy ismert felvidéki személyiség emlékezett vissza egykori iskolájára, ebben a korszakban viszont Lacza Gergely alap- és középiskolákban, valamint a felsőoktatási intézményekben készített interjúit olvashatták az olvasók. A szerkesztő úr interjúi során megszólaltatta az adott intézmény igazgatóit, tanárait és diákjait is. Azáltal, hogy

az iskolákban különböző rétegeket szólaltatott meg, sokkal jobban beleláthattunk az adott iskola életébe. Az igazgatóktól megtudtuk az adott iskola múltját, működését, gondjait, terveiket a jövőt illetően. A tanároktól pedig az iskolákon működő szakcsoportokat és projekteket, a diákoktól a kedvenc tantárgyaikat, érdeklődési köruket, a versenyeken elért sikereiket.

Ebben a korszakban a pedagógiai-pszichológiai írások mellett meghatározó szerepet játszottak a publicisztikai műfajok (interjúk, jegyzetek, hírek), pl. Lacza Gergely: *Kicsinek, nagyok példakép – Beszélgetés Juhász Árpád magyarországi geológussal* (2012, január, 10–12) és a beszámolókat pl. Jankovics Dóra: *A hópárduc a Selye János Gimnáziumba – Erőss Zsolt előadása* (2012, április, 21). A szerkesztők nagy hangsúlyt fektettek az aktuális eseményekről, versenyekről való informálásra. Ennek köszönhetően az előző évfolyamokhoz képest sokkal jobban beleláthattak az olvasók az iskolák működésébe, rálátást kaptak a kor iskolaügyére. Betekintést nyertek a megrendezett versenyekbe, illetve tudomást szereztek aktuális projektekről, valamint az Oktatási Minisztérium híreiről is. A szerkesztők odafigyeltek rá, hogy valamennyi régió arányosan szerepeljen a lapban. Ugyanakkor a nagyobb mértékű tájékoztatásnak a rovására háttérbe szorultak a szaktantárgyi rovatok. Állandó jelleggel egyik szak sem képviseltette magát a lapban. A XVIII. évfolyamban még állandó rovatként jelent meg az *Irodalom* rovat, a XIX. évfolyamban viszont csupán 4 szám erejéig működött. Ezekben a cikkekben Pénzes István: *Verszekben tiündöklő nagyasszonyaink* sorozata jelent meg. A *Nyelvtisztogató*, *Szövegértés*, *Magyar nyelv* rovatok a magyar nyelv helyes használatával és problémás területeivel foglalkoztak. Alkal-

Borvák Mária

Az online élet útvesztői

Az osztályfőnök szerepe a diákok tudatos internetfelhasználókká való nevelésében

manként megjelent továbbá a *Zene, Szlovák nyelv, Angol nyelv, Hitoktatás*. A reál tantárgyak közül a *Matematika* területén belül mindössze két írás született, Horváth Géza tollából. A reál tárgyakat időnként még a *Biológia* és a *Kémia* rovat képviselte, a készségi tárgyakat pedig egy alkalommal a *Testnevelés* rovat.

A szaktantárgyi rovatok háttérbe szorulásának ellenére születtek jó módszertani írások is, pl. Sidó Zsolt: *Osztályfőnöki óra* (2010, szeptember, 6); Pintér Henriett: *A találós kérdések fejlesztő hatása a gondolkodásban és az olvasóvá nevelésben* (2011, május, 14–15); Patai Péter: *Gyalogtúra a gimesi várhoz mint ideális csapatépítő alkalom* (2012, június, 22–24). A folyóirat mellékleteként a *Katedra-versenyek* mellett színes poszterek is megjelentek a lapban. A poszterek megjelenése fontos újítás volt, ugyanis olyan témákkal dolgozott (a négy évszak, a szófajok, a háziállatok, a mezei virágok, a mértékegységek és átváltásuk), amelyek oktatási segédanyagokká váltak.

A korszak szerzői többnyire felvidéki szakemberek, tanároktól kezdve az írókon át egészen az újságírókig. Ugyanakkor diákok is rendszeresen írtak a lapba. Alkalmanként külföldön élő szakemberek is publikáltak a lapban, pl. Marcellus Mihály író és Molnár Miriam New York-i újságíró.

Összességében elmondható, hogy a szerkesztők ebben a korszakban igyekeztek nagyobb teret biztosítani az iskoláknak, diákoknak, projekteknek. A különböző interjúkkal és beszélgetésekkel aktuálisabbá formálták a lapot. Egy-egy iskolát több oldalról is bemutatottak, így az adott iskolát jobban megismerhettük. Véleményem szerint jó ötletnek bizonyult az iskolák bemutatása, csak ennek van egyfajta hátránya, hogy sosem érhettek az iskolák bemutatásának a végére, ebből kifolyólag mindig maradtak iskolák, amelyek nem kerültek sorra.

„Az internet az égvilágon semmit sem csinál. Nem szívárogo be a diákok életébe, nem veszi el a szabadidejüket, nem akadályozza meg, hogy kimenjenek játszani az udvarra, és legfőképpen nem akarja bántani őket. Az internet nem jó senkihez, de nem is gonosz. Meg kell értenünk, hogy az internet egy eszköz, nem több annál. A komoly társadalomtudományi gondolkodás már évekkel ezelőtt elhagyta az olyan nézeteket, miszerint a technológiák (mint amilyen az internet is) rendelkeznek valamiféle moralitással, vagy másképpen mondva: képviselnek bármiféle jó vagy rossz értékeket. A technológia semleges. Az atombomba nem gonosz dolog, csak ha rosszra használják.

Ugyanilyen az internet is. A netezés nem elveszi az időt, mi magunk töltjük gép előtt ülve a délelőttünket, azért, mert így döntöttünk. Nem az internet akarja bántani a diákokat, hanem hús-vér emberek a világhálón keresztül, akik szintén gép előtt ülnek. Tisztaiban vagyunk vele, hogy ez sokak számára tökéletesen egyértelmű, de ezt nem lehet elégszer hangsúlyozni.“

-Netlabirintus-

Pedagógusként talán nehéz lehet a diákok gyorsan változó internetezési szokásait követni, nem beszélve arról, hogy adott esetben képesnek kell lenni tanácsot adni olyan helyzetekkel kapcsolatban, amelyek talán ismeretlenek. Digitális újoncként vajon hogyan tudjuk fejleszteni az online világban jártas diákok digitális kompetenciáját?

Tudatosság és kritikus gondolkodás

Egy átlagos alapiskolás korú gyerek naponta másfél órát internetezik az Európai Bizottság közelmúltban elvégzett felmérése szerint, és ez az idő az életkor növekedésével egyre hosszabb lesz. Eszerint a felmérés szerint ebben a korban az idő nagy részét nem videónézetéssel vagy internetes játékokkal töltik, hanem a házi feladatok

megoldásához használják. Az internetezés ugyan magányos tevékenységnek tűnhet, de a diákok háromnegyede közösségi oldalak használata során több barátjukkal vagy ismerősükkel tartja a kapcsolatot. Ahogy a diákok egyre idősebbek lesznek, egyre nagyobb lesz a kísérletező kedvük is, és egyre inkább szükség van arra, hogy tudatosan és körültekintően használják az internet adta lehetőségeit. Felnőttként ezért fontos, hogy ne csak tudjuk, milyen az a világ, amelyben szabadidejük jelentős részét töltik a diákok, hanem pedagógusként képesek legyünk támogatni és útbaigazítani őket az óriási online információhalmazban.

Pontosan ezért a médianevelés egyik alappillére a kritikus gondolkodás fejlesztése, valamint olyan játékos módszerek használata, amelyek segítenek tudatosítani a diákokban a döntés fontosságát, hogy ők irányítsák a médiatevékenységüket, ne pedig a média irányítsa őket. Pedagógusként és osztályfőnökként lehetőség nyílik arra, hogy ezeknek a gyakorlatoknak a segítségével a diák mellé tud állni és végigkísérni őt azon az úton, amelyet végigjárva megismerkedik az online világ előnyeivel, veszélyeivel és biztonságos használatával.

Virtuális Intimzóna

A TANDEM, n.o.-ban két évvel ezelőtt kezdtünk el intenzívebben foglalkozni az internetbiztonság témájával. Arra kerestük a választ, hogy vajon milyen módon tudjuk a diákokban növelni a tudatosságot az internethasználat és saját megnyilvánulásaik kapcsán. Így született meg a „Virtuális Intimzóna” névre hallgató képzésünk, amely során a diákokat az internetezési szokásaik tudatos alakításában való fejlesztése mellett arra buzdítjuk, hogy a képzés során elsajátított képességeiket diáktársaikkal is osszák meg. A legutóbbi ilyen képzésünk a komáromi Marianum Gimnázium diákonkor-